

Uz sākumlapu>Meklēt juristu>Sameklēt ekspertu

Sameklēt ekspertu

Nīderlande

I. Ekspertu saraksti un reģistri

Nīderlandē ir divi reģistri — viens galvenokārt civiltiesībām un administratīvām tiesībām (*LRGD*) un otrs galvenokārt krimināltiesībām (*NRGD*). Papildus tiem ir Kriminālistikas pierādījumu ekspertu institūts (*NFI*) un Vides tiesību ekspertu institūts (*STAB*), kurus abus finansē Nīderlandes valsts. Ir arī Nīderlandes Medicīnas speciālistu ziņojumu asociācija (*NVMSR*). Eksperti tiek uzskaitīti pēc specializācijas. Ekspertu reģistri tiek uzturēti dažādos veidos. *LRGD* un *NVMSR* ir privāti, *NRGD* un *NFI* pārvalda Tieslietu ministrija, savukārt *STAB* ir neatkarīga struktūra, kas strādā tikai tiesu iestāžu uzdevumā. Neviena tiesa neatbild ne par reģistru, ne par tajā iekļauto ekspertu kvalitāti — Nīderlandē tas ir stingri nošķirts. Tiesas paļaujas uz kvalitātes apliecinājumiem, ko sniedz šīs struktūras. Tomēr tiesneši ir iesaistīti *LRGD* un *NRGD* reģistros iekļauto ekspertu uzņemšanas un/vai akreditācijas procesā.

Saites:

[Valsts Tiesu ekspertu reģistrs](#)

[Nīderlandes Tiesu ekspertu reģistrs](#)

[Eksperti vides tiesībās un telpiskajā plānošanā](#)

[Nīderlandes Medicīnas speciālistu ziņojumu asociācija](#)

NRGD/LRGD, *NVMSR* reģistri un *STAB* tīmekļa vietne ir publiski pieejami. Ir pieejami meklēšanas rīki, tomēr puses nevar apspriesties ar *STAB* ekspertiem, jo viņus ieceļ tikai, lai viņi konsultētu tiesnešus, un tas arī radītu šaubas par neatkarību. Publiski: sk. lapu "[Kā atrast ekspertu](#)". Šis rīks attiecas tikai uz *LRGD* reģistrā iekļautajiem ekspertiem. Tas ir pieejams iedalījumā pēc specializācijas. Visi eksperti, kuri strādā *STAB*, ir arī reģistrēti *LRGD* reģistrā. *NVMSR* locekļi apgūst apmācību un noliek eksāmenu, pirms viņi kļūst par kvalificētiem tiesu ekspertiem.

Lai ekspertus reģistrētu *NRGD*, viņiem jāiztur akreditācijas procedūra, kurā ņem vērā gan ekspertīzes jomu, kurā viņiem atbildīgi jāpasniedz izcili rezultāti, arī kā ekspertiem tiesā, gan arī prasmes, kas vajadzīgas, lai būtu par labu ekspertu tiesvedībā. *LRGD* pamatā ir to profesionālo standartu sertifikācija, kurus noteikušas arodapvienības un attiecīgās profesijas (tirdzniecības) asociācijas, un izglītība par eksperta lomu, kā arī pastāvīgās izglītības sistēma.

STAB ir ļoti stingri nolīgšanas standarti un stingra pastāvīgās izglītības sistēma. Ekspertu ziņojumu salīdzinošā izvērtēšana ir standarts, ko izmanto *STAB*. Ekspertiem nav jānodod zvērests. Ekspertus var izslēgt no reģistriem pēc tam, kad ir saņemtas oficiālas sūdzības par to, ka viņi neievēro profesionālās ētikas normas, kas piemērojamas dažādajām tiesām un lielā mērā ir līdzīgas.

Reģistrus atjaunina vadošās administratīvās struktūras.

II. Ekspertu kvalifikācija

Lai *LRGD* eksperti varētu sevi dēvēt par ekspertiem, viņiem jābūt arodapvienības locekļiem. No tā izriet, ka kritērijus attiecībā uz profesionalitāti un izglītības prasības nosaka minētā struktūra. Arī *NRGD* nosaka augstus izglītības standartus, kam jābūt izpildītiem, lai ekspertu iekļautu reģistrā. Eksperti bieži ir arodapvienības locekļi, bet ir "nišas" jomas, kurās arodapvienību nav, tāpēc tā nav obligāta prasība. *STAB*, *LRGD* un visbiežāk arī *NRGD* gadījumā tiek prasīta pastāvīga izglītība profesionālās kvalifikācijas celšanas veidā. Piemēram, *STAB* šim nolūkam ir rezervēti 15 % laika, savukārt *LRGD* pieprasa vismaz sešas stundas gadā. Bieži vien arodapvienības akreditē izglītības iestādes. Tām jāpierāda, ka izglītības apguve ir notikusi, piemēram, iesniedzot sarakstus ar izglītības apguvēju reģistrācijām tīmekļa vietnē. Izglītībai ir divi mērķi — prasmes tiesu varas kontekstā un ekspertīze.

III. Ekspertu atlīdzība

Kriminālprocesā un administratīvajā procesā eksperta atlīdzību maksā no valsts līdzekļiem. Pastāv noteikta tarifu sistēma, un ekspertam ir jāveic iepriekšējs aprēķins. Attiecībā uz *STAB* situācija atšķiras — tam maksā Vides ministrija. Civillietās puses maksā par ekspertīzi.

IV. Ekspertu atbildība

Ekspertus sauc pie atbildības saskaņā ar vispārējām līgumtiesībām un saistību tiesībām. Ne likums, ne iecelējtiesnesis nepieprasa, lai ekspertiem obligāti būtu civiltiesiskās atbildības apdrošināšana. Ekspertus var apdrošināt uzņēmums, kurā viņi strādā. Neatkarīgi eksperti tiek apdrošināti pēc viņu ieskatiem, tomēr vairākas arodapvienības nosaka obligātu civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas prasību.

V. Papildu informācija par procesuālo kārtību attiecībā uz ekspertiem

Galvenie tiesību aktu noteikumi, kas attiecas uz tiesu ekspertīzi Nīderlandē, ir Civilprocesa kodeksa 194. pants un Administratīvo tiesību kodeksa 8.47. Awb pants, kā arī likums par tiesu ekspertīzi krimināltiesībās.

Šie tiesību akti veido satvaru — sīki norādījumi par tiesu ekspertīzi ir atrodamī [Praktiskajos norādījumos ekspertiem](#) Nīderlandes civiltiesību lietās.

Ir arī profesionālās ētikas kodekss — ar juridisko pamatu — ekspertiem krimināltiesībās, un pastāv arī profesionālās ētikas kodekss, ko izdevusi Augstā administratīvā tiesa attiecībā uz tiesu ekspertīzi. Lielākajai daļai ekspertīžu veidu piemēro papildu prasības attiecībā uz ekspertīzes kvalitāti vai ekspertu kvalifikāciju.

Eksperta amata nosaukums netiek aizsargāts.

1. Ekspertu iecelšana

Ekspertus var iecelt tiesa un iesaistītās puses. Ekspertu iecelšana administratīvā procesā notiek līdzīgi kā civilprocesā; vienīgā atšķirība ir tāda, ka administratīvajās tiesībās izmaksas sedz valsts, bet civilprocesā izmaksas sedz puses. Visos gadījumos tiesas ieceltajam ekspertam ir pienākums atbildēt uz jautājumiem, ko uzdevusi tiesai (iespējams, pēc apspriešanās ar pusēm). Tiesvedībā, kas notiek krimināltiesā, ekspertu var iecelt prokurors vai tiesnesis izmeklēšanas posma laikā. Šajā nolūkā pastāv reģistrs, kuru reglamentē ar likumu un attiecībā uz kuru ekspertam ir jāatbild stingrākām prasībām nekā civilprocesā un administratīvajā procesā. Visiem tiesu ieceltiem ekspertiem ir juridisks pienākums ziņot par jebkuru interešu konfliktu.

1.a. Iecelšana, ko veic tiesa

Civiltiesai ir rīcības brīvība iecelt ekspertu vai nu *ex officio*, vai pēc prāvnieka skaidra lūguma, ja attiecīgos faktus nevar noskaidrot citādi. Šādā gadījumā mutisko uzklaušāšanu pārceļ uz datumu pēc eksperta ziņojuma sagatavošanas. Tiesai ir izvēles brīvība — tā principā var iecelt jebkuru personu, kuru tā uzskata par atbilstošu eksperta pienākumu veikšanai. Tomēr eksperta iecelšana no attiecīgā reģistra ir prakse, ko plaši piekopj visas tiesas. Ekspertam ir jāziņo tiesai par jebkuru interešu konfliktu. Tiesas ieceltajiem ekspertiem ir piekļuve lietas materiāliem. Civilprocesā pastāv īpaši stingri noteikumi, kas attiecas uz apakšekspertiem, ar kuriem ieceltais eksperts apspriežas viņa uzdevuma pildīšanas laikā, proti, pusēm ir iepriekš jāzina, ar kurām personām notiek apspriešanās un uz kādiem jautājumiem tām būs jāatbild.

1.b. Iecelšana, ko veic puses

Kad puses ieceļ ekspertu, tas parasti notiek tiesvedības sākumā, lai strukturētu lietu. Tiesa var izmantot ekspertu ziņojumus, lai izspriestu lietu. Jebkurā brīdī tiesvedības laikā tiesnesis var iecelt ekspertu pēc pušu lūguma. Ekspertiem savā darbībā jāievēro piemērojamie noteikumi un rīcības kodeksi, kas attiecas uz tiesu ieceltiem ekspertiem.

Ir iespējams, ka abas puses lūdz iecelt konkrētu ekspertu, — tādā gadījumā nav īpašu piemērojamu noteikumu. Tiesnesis var uzdot abām pusēm iecelt vienu ekspertu, bet tā nav izplatīta prakse.

2. Procedūra

2.a. Civilprocess

Tiesa uzrauga ekspertu veiktās izmeklēšanas norisi tikai no laika pārvaldības viedokļa. Netiek veikta eksperta darbības kvalitātes kontrole, un netiek izdarītas atsauces spriedumos. Tomēr *STAB* saņem regulāru atgriezenisko saiti par darbības rezultātiem no tiesām, lai gan *STAB* tiek reti pieaicināts civilprocesā.

Puses var apstrīdēt ziņojumu, iesniedzot apgalvojumus vai preteksperftīzi. Tiesām nav saistošs eksperta ziņojums, bet parasti tās ņem vērā sava ieceltā eksperta viedokli. Pušu ieceltajiem ekspertiem parasti ir mazāka ietekme nekā tiesas ieceltajiem ekspertiem. Nepastāv procedūras, kuru ietvaros eksperti tiekas pirms lietas izskatīšanas tiesā vai tiek izvaicāti pirms lietas izskatīšanas tiesā, lai konkretizētu jautājumus un lai tiesa izprastu atšķirības.

Ekspertiem ir atļauts sazināties ar pusēm tiesvedības laikā, bet tikai tad, ja tas ir nepieciešams faktu noskaidrošanai, un klātesot visām pusēm. Ekspertam jāriko sanāksmes ar visu pušu piedalīšanos, lai apkopotu to komentārus, ja to neliedz profesionālie standarti, kā tas ir medicīniskās lietās.

1. Eksperta ziņojums

Nīderlandē ir noteikta parauga struktūra ziņojuma sagatavošanai. Ekspertiem ir jā sagatavo provizorisks ziņojums, un pusēm ir tiesības iesniegt piezīmes. Ekspertam ir jāpievēršas pušu argumentiem gan provizorisksajā ziņojumā, gan galīgajā ziņojumā. Citas īpašas prasības ziņojumā nav jāievēro. Tiesas uzdevumā ekspertam ir jā sagatavo papildu ziņojums, piemēram, ja ir papildu jautājumi. Ziņojumu parasti iesniedz rakstiski, bet to var izklāstīt arī mutiski tiesas sēdē.

2. Tiesas sēde

Tiesa uzdod ekspertam ierasties uz tiesas sēdēm tikai izņēmuma gadījumos — to var lūgt puses vai uzdot tiesnesis. Ekspertu izvaicāšana nav ierasta prakse.

2.b. Citi

Atšķirības attiecībā uz citām tiesību formām, kas nav civiltiesības, nav būtiskas.

Šeit sniegtā informācija tika apkopota projekta "Atrodi ekspertu" laikā no katras valsts kontaktpersonām, ko atlasījis Eiropas Kompetences un ekspertu institūts (EEEI).

Lapa atjaunināta: 22/12/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.